

Dr Karmen Joller
sotsiaalminister
Sotsiaalministeerium

31.08.2025

**Eesti Arstide Liidu arvamus Eesti tervishoiu ja sotsiaalsüsteemi integreerimise
väljatöötamiskavatsuse kohta**

Arstide liit ei toeta Eesti tervishoiu ja sotsiaalsüsteemi integreerimise väljatöötamiskavatsust.

Eesmärgina on tervishoiu- ja sotsiaalsüsteemi parem ja koordineeritum koostöö kahtlemata õige. Inimesed, kellel esinevad mitmed pikaajalised terviseprobleemid, vajavad sageli ka sotsiaalteenuseid ning neile peaks tagama parima abi mõlemas valdkonnas. Leiame aga, et väljatöötamiskavatsuses toodud lahendused ei ole nende eesmärkide saavutamiseks sobivad.

Tervishoiu- ja sotsiaalsüsteemi integreerimise kavas keskendutakse teenuste juhtimisele, korraldamisele ja koordineerimisele. Luuakse uusi struktuure, töökohti ja ameteid, et inimesi teenuste saamisel paremini teavitada ja juhendada. Seegi on vajalik, kuid meie tervishoiu ja sotsiaalsüsteemi põhiprobleem on mitmete vajalike teenuste puudumine ning ebaühtlane ja halb kättesaadavus, mis on tingitud spetsialistide vähesusest, ebapiisavast rahastusest, inimeste majanduslikust ja regionaalsest ebavõrdsusest. Sellele aga käesolev väljatöötamiskavatsus lahendusi ei paku.

Nähakse ette uute juhtimistasandite ja organisatsioonide (piirkondlik koostöökogu, TERVIK) loomist, mille otstarbekus on kaheldav, kuna need suures osas dubleeriksid olemasolevate struktuuride (kohalikud omavalitsused ja omavalitsusliidud, maakondlikud tervise ja turvalisuse nõukogud) tegevust. Pigem toetaksime juba toimivate organisatsioonide tugevdamist ja nende koostöö arendamist.

Samuti luuakse uus valdkonnaülese koordinatsiooni teenus ja tervisejuhtide ametikohad, mille sisu on ebaselge ja kulud Tervisekassale ilmselt alahinnatud. Tervisejuhtideks plaanitakse koolitada õdesid ja sotsiaaltöötajaid. Õdede puudus Eesti tervishoius on juba praegu väga terav ja kardetavasti suureneb see õdede suunamisel uude süsteemi veelgi.

Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus korraldatakse ümber ja seda hakkab osutama Tervisekassa koostöös TERVIKutega. Sisuliselt luuakse uus tervishoiuteenus, mida hakatakse reguleerima teiste tervishoiuteenustega samadel õiguslikel alustel. Kõik teenuseosutajad peavad muutuma tervishoiuteenuse osutajateks ja saama vastavad tegevusload ning sõlmima lepingud Tervisekassa rahastuse saamiseks.

Toetame eesmärki luua inimese abivajadusest lähtuv rehabilitatsiooniteenuste süsteem, kus vajadustele vastava abi saamine on kiirem ja lihtsam, kuid tegemist on väga ulatuslike muudatustega ja tekitab kahtlusi, kas selline lahendus tegelikkuses toimima hakkab. Kindlasti ei ole piisav ümberkorraldusteks ettenähtud aeg. Väljatöötamiskavatsuses tuuakse välja riskid, et teenuseosutajate arv võib ajutiselt väheneda ja mõne teenuse osutamine katkeda. Samuti võib suureneda perearstide ja eriarstide koormus. Peame seda täiesti lubamatuks, kuna arstid töötavad niigi ülekoormusega.

Tegemist on järjekordse reformiga, mis paneb täiendavad kohustused Tervisekassale – palgata tuleb lisatööjõudu, teha mahukaid IT-arendusi ja neid käigus hoida jne – tagamata selleks piisavat rahastust. Puudub pikaajaline jätkusuutlik kava uue süsteemi kulude katmiseks Tervisekassa eelarvest ka juhul, kui kulud edaspidi suurenevad. Loodetav ravikulude kokkuhoid ei ole tõendus põhine ja on ilmselt ülehinnatud.

Kahjuks on senine praktika Tervisekassale uute kohustuste üleandmisel tõendanud, et nendeks eraldatud summad riigieelarvest on olnud selgelt ebapiisavad ja Tervisekassa peab neid rahastama raviteenuste arvelt. Näiteks vanglameditsiini eelarve on Tervisekassa prognoosi järgi 2026. aastal 8,6 miljonit eurot, riigieelarvest eraldatakse selle rahastamiseks 4,7 miljonit eurot.

Eesti tervishoiu rahastamine on jätkuvalt selgelt ebapiisav, tervishoiukulude osakaal SKPst on aastaga tunduvalt vähenenud (2023. aastal 7,47 %, 2024.aastal rahandusministeeriumi suvise majandusprognoosi järgi 6,8 %), Eestis on Euroopa suurim katmata ravivajadus ja valitsusel ei ole plaanis lähemal ajal tervishoidu lisavahendeid suunata.

Arstide liit ei saa väljatöötamiskavatsuses toodud muudatusi toetada, kuna on ilmne risk, et uusi kohustusi peab Tervisekassa taas osaliselt rahastama raviteenuste arvelt ja arstiabi kättesaadavus patsientidele halveneb veelgi.

Lugupidamisega

allkirjastatud digitaalselt

Katrin Rehema
Eesti Arstide Liidu tegevjuht